

Avlsplan for Norsk Breton Klubb (NBK) gjeldende fra 2019 - 2025

Avlsplanen skal være et hjelpemiddel for oppdrettere med medlemskap i NBK, styret og avlsrådet.

Dersom man skal kunne forvente en avlsmessig framgang for rasen med målbar positiv utvikling i jaktlige egenskaper, uten betydelige helseproblemer, med godt gemytt, og med et fortsatt rasetyppisk eksteriør, må oppdretter være lojal mot klubbens avlsopplegg.

Avlsplanen beskriver avlsmålene, og hvilke metoder og kriterier for «sektiv avl» som skal bidra til ønsket framgang på de utvalgte avlsmålene.

Den fortløpende evalueringen av effekten av tiltak som iverksettes gjøres av avlsrådet som rapporterer til styret. Avlsplanen er en del av Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for breton i Norge. NBK har ansvaret for RAS.

1. Indeksberegninger

NBK beregner indeks for jaktegenskaper. NKK beregner indeks for hofter. Snittet av rasens prestasjoner for en egenskap skal alltid være 100. Hunder med tall over 100 representerer hunder med et avlspotensial bedre enn snittet av rasen. Kun starter fra jaktprøver i Norge er tellende for beregning av indekser.

2. Jaktegenskaper

Det er en målsetting å oppnå framgang på jaktegenskapene i populasjonen sammenlignet med de andre fuglehundrasene i løpet av neste 5 års periode. Det gjøres ved:

- Avle mer på de beste ved å bruke indeksbasert avl.
- Seleksjon utfra jaktegenskaper, som jaktlyst og viltfinnerevne.
- Unngå å avle mer enn ett kull på individer med egne avlsverdier lavere enn 80 for jaktlyst eller viltfinnerevne (gjennomsnitt er 100)
- Opprettholde importen av godt dokumenterte hunder med vekt på de jaktlige egenskapene.
- Dokumentere utviklingen i jaktegenskapene ved å presentere årlige sammenligninger, av definerte jaktegenskaper, med rasene i gr 7.

Etter hver avsluttet jaktprøvesesong (vinter og høst) publiseres avlsindekser for jaktlyst basert på minst 4 jaktprøvestarter. For viltfinnerevnen blir indeksen beregnet etter 4 starter og minst 4 fuglesituasjoner (egen stand + makkers stand).

70 % av individene blir aldri stilt på jaktprøve. For å sikre at en større andel hunder blir dokumentert må klubben/ oppdretter stimulere valpekjøpere til deltagelse på jaktprøver.

3. Eksteriør

Klubben skal fortsatt ha fokus på eksteriør.

4. Helse

All avl i NBKs regi skal foregå på friske og sunne individer.

4.1 Hofte kvalitet

Hofte kvalitet har stor oppmerksomhet i NBK. Breton-populasjonen har ikke fått lavere andel dysplastiske hunder de siste 20 åra. Dette til tross for en betydelig innsats fra klubbens side med egen fastsetting av HQ-tall og beregning av HQ-indeks som alternativ til HD-vurdering og indeksberegning gjennom NKK (FCI-klassifisering).

Ingen metode er fullkommen hva gjelder evaluering og forbedring av hoftestatus uansett rase. Erfaringene har vist at temaet er komplekst og at gevinsten ved å opprette en egen vurdering av hoftestatus basert på HQ-metoden ikke har svart til forventningene. NBK mener derfor NKKs etablerte system basert på FCI-metoden er tilstrekkelig for å overvåke hoftestatus hos breton.

NBK skal sikre at alle hunder som inngår i klubbens systematiske avlsarbeid har en HD-diagnose.

HD – indeks beregnes ut fra opplysninger om hoftestatus hos hundens slektninger. Desto flere slektninger med kjent hoftestatus, desto sikrere indeks. Det er derfor et mål for klubben at flest mulig hunder – også hunder som ikke skal brukes i avl - har dokumentert hoftestatus. Alle hunder bør røntges før de er fylt 18 mnd. Oppdretterne har et spesielt ansvar for å følge opp og stimulere til dette.

På NBKs hjemmeside finnes det et dokument med råd for fremgangsmåte ved HD fotografering av breton for å sikre god kvalitet og riktig avlesing av bildene.

For avlsarbeidet med hofter skal følgende praksis gjelde:

Samlet HD indeks skal være 200 eller høyere.

- Hunder med HD diagnose D eller E skal ikke benyttes i avl.
- Begge hunder skal være frie for sekundære forandringer (etter FCI metode).
- HD Indeks oppdateres regelmessig av NKK. Kun hunder som selv er røntgenfotografert vil få HD indeks.

4.2 Epilepsi

Epilepsi hos breton antas å være en arvelig lidelse, men det er ingen indikasjoner på at andelen hunder med epilepsi øker. AR skal fortsatt unngå å foreslå kombinasjoner hvor det finnes en eller flere slektninger på begge sider med diagnosen.

4.3 Lumbale Transistional Vertebra / Overgangsvirvel:

Transistional vertebra (TV) er misdannelser i ryggvirvler i overgangen mellom ulike avsnitt av ryggstølen. Misdannelse i bakre del (lumbalt) kan avdekkes tilfeldig i forbindelse med HD-røntgen og betegnes da LTV. Grad av avvik varierer. Arvegang, kliniske plager, utbredelse av ulike typer, og eventuelle avlsmessige tiltak for å redusere forekomst er det lite kunnskap om.

NBK vil derfor samarbeide med et eksternt doktorgradsprosjekt som bl.a. skal kartlegge forekomst og betydningen av LTV (ulike grader) for helse og livskvalitet hos noen utvalgte hunderaser.

Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd og gjennomføres i samarbeid med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Norsk Kennelklubb (NKK).

Det er lite sannsynlig at LTV er et nytt fenomen på breton. Det er bare de siste årene at misdannelsen har blitt bemerket i forbindelse med HD og/eller HQ -avlesing. Vedtaket fra årsmøtet 2020 om etablering av rutiner for ekstra sidebilde ved hofterøntgen, har ikke latt seg gjennomføre i praksis. Frekvensen synes imidlertid så pass høy at NBK anser at forsiktige tiltak bør iverksettes allerede nå.

I påvente av mer faglig dokumentert kunnskap skal følgende praksis gjelde i NBK:

- To hunder med LTV påvist som tilfeldig funn på HD – røntgen skal ikke kombineres.
- Ved ukjent LTV status er NBK behjelpelige med å få vurdert status hos NKK.

4.4 Andre sykdommer

Det er få andre arvelige eller antatt arvelige lidelser på breton som er påvist i Norge.

5. Gemytt

Godt gemytt er den viktigste basisegenskapen hos en hund. Gemyttet er av avgjørende

betydning for breton hjemme og på jakt. NBK opprettholder sitt fokus på gemytt avvik som tidligere.

- Alle eiere skal karakterisere og vurdere hundens gemytt før avl. Avl er oppdretters ansvar, og oppdretter kjenner sin hund best.
- For tisper med mindre avvik på gemytt bør gemytt være den høyest prioriterte egenskapen hos hannhunden når det planlegges kull.

Under fanekortet "Merknadsfelt/fri tekst" i Bretonbase vil gemyttmessige avvik som kommer fram på kritikkskjema fra utstilling eller jaktprøver legges inn (prosa), med henvisning til kritikkskjema. Utestengte hunder (Liste fra NKK) vil også bli anmerket i samme fanekort. For midlertidig utestenging legges også perioden inn.

6. Import hunder

Med import hunder menes kontinentale og amerikanske hunder samt hunder fra de nordiske land som mangler indekser i vårt avlssystem.

Avlsbasen for breton er svært sammensatt der 35 % av populasjonen har minst en av foreldrene som er 1. generasjonsimport, og hvor 67 % av kullene i perioden har minst en av foreldrene som er 2. generasjonsimport. For perioden 2008-2012 hadde 35 % av de 152 fødte kullene minst en foreldre med utenlandsk opprinnelse.

Importhunder med aktivitetsforbud vil falle igjennom i klubbens avlsarbeid med tanke på indekser da de mangler støtte i fra familie og selv ikke kan opparbeide egne indekser gjennom egenprestasjoner. Med avkom som presterer vil disse over tid danne egen familieindeks som benyttes.

Utenlandske hunder som allerede er godt dokumentert i avl, foretrekkes benyttet.

Generelt gjelder følgende:

- Vi vil være forsiktig med bruk av den enkelte hund i avl før vi ser avlsresultatene fra tre kull.
- For bruk av kontinentale og amerikanske hannhunder i utlandet kreves dokumentasjon tilsvarende JCH.
- For hannhunder fra norden kreves jaktpremiering tilsvarende 1.UK, 1.AK eller en VK premie.
- Hunden skal ha kjent HD status A eller B.

Avlsrådet mottar, registrerer, behandler og svarer på forespørsler om avl på konkrete kombinasjoner eller forespørsler der oppdretter ønsker forslag på en kombinasjon.

7. Tispeliste og hannhundliste

NBK ønsker i større grad å profilere/ fremheve de antatt beste hundene i populasjonen. Dette gjøres i en egen tispeliste og en egen hannhundliste i Bretonbasen. Listene er et hjelpemiddel for oppdretter som selv vil finne en parringspartner for sin hund.

Hunder som er premierte på jaktprøver prioriteres i avl framfor ikke-premierte hunder. En premie fra jaktprøve sier ingenting om hundens avlspotensiale, men den kan si noe om dens kvaliteter og dressurbarhet.

Kriterier for å komme på listen er:

- Hunden må ha tilstrekkelig jaktlig dokumentasjon (i Norge), som forutsetter minimum fire jaktprøvestarter og fire muligheter på fugl (egen + makkers stand i konkurranse med makker).
- Det må være beregnet avlsindeks for alle tre egenskaper.
- Hunden må være premiert på jaktprøve med minimum 3. premie UK/AK.
- Hunden må være stilt på utstilling i BK eller AK klasse.
- NBKs krav om hofte kvalitet må være imøtekommet.

Listen kan sorteres etter de enkelte indekser eller summen av disse.
Listen oppdateres kontinuerlig og administreres av AR/ Datagruppa.

Følgende hunder kan ikke føres inn, eller lenger stå i listene:

- Hunder med gemyttmessige anmerkninger fra prøve eller utstilling. En ekskludering kan revurderes etter minimum 5 nye starter uten gemyttproblemer.
- Oppnådd max 50 valper i Norge.
- Sykdom (eierinnmeldt).

8. Praktisk gjennomføring

8.1 Generelle retningslinjer for avl

- Begge hunder skal ha opparbeidet egne indekser for jaktlyst og viltfinnerevne. Det betinger 4 jaktprøvestarter, og 4 fuglesituasjoner (egen + makkers stand i konkurranse medmakker.)
- Alle kombinasjoner bør i sum ha over 200 i avslindeks for hver av egenskapene jaktlyst og viltfinnerevne. For hofter skal sum HD indeks være minimum 200.
- Det godtas ett kull på individer med egne avlsverdier lavere enn 80 for en av egenskapene jaktlyst og viltfinnerevne.
- NBKs krav om helse må være tilfredsstillt. Se pkt 4.
- Minst en av hundene må være jaktpremiert.
- Minst en av hundene må være utstillingspremiert, i UK, AK, BK, eller VET og minimum bedømt til Good. Tispe- og hannhundeier må være medlem av NBK. (gjelder ikke utenlandske hannhunder)
- Oppdretter må, før parring gjennomføres, henvende seg skriftlig til NBK v/AR på avlsraad@breton.no. Informasjon om tispe og hannhund sendes inn på eget skjema.
- Importhunder kan anbefales av AR. Disse skal ha jaktlig høy kvalitet og skal ha kjent HD status A eller B. Der det ikke kan fremskaffes bilde fra utlandet (f.eks frossensæd) er det et krav at hunden skal være røntget fri for HD. Indeksen for importhunder settes til 100 for alle tre egenskaper.

AR kan anmerke at et kull ikke er i henhold til avlsplanen, RAS, eller NKKs retningslinjer.

AR kan gi et kull unntak fra avlsplanen. Unntaket skal begrunnes.

8.2 Forslag til hannhund

Det er et mål at oppdretter selv kan finne aktuell hannhund innenfor NBKs retningslinjer for avl. Dersom oppdretter ønsker forslag til hannhund skal avlsrådet komme med 3 forslag til hannhunder. Her skal indekstall for alle 3 egenskaper komme fram. Oppdretter står fritt til å benytte seg av forslaget fra AR.

9. Publisering av kull

Det er et mål at flest mulig kull annonseres på www.breton.no.

Kull som er innenfor NBKs generelle retningslinjer for avl publiseres på klubbens hjemmeside når oppdretter gir beskjed om at parring er gjennomført. Kullet fjernes automatisk fra listene etter 4 mndr, eller når oppdretter gir beskjed om dette.

- Kullene presenteres rangert etter summen av indekstall for jaktlyst og viltfinnerevne. For å komme på lista må hundene ha indekstall basert på egne prestasjoner.
- Hannhund og tispe eier må være medlem av NBK (Gjelder ikke utenlandske hannhunder)
- Oppdretter må sende en forespørsel til AR på vurdering av kull på eget skjema.
- NKK's etiske regelverk og klubbens krav iht. Avlsplanen mhp helse og gemytt må være oppfylt.
- AR kan avvike fra avlsplanens krav og tillate publisering av kull som vurderes interessante for rasens bredde og utvikling. Dette skal begrunnes.
- Alle som annonserer kull på breton.no er forpliktet til å melde valpekjøpere kollektivt inn i NBK.

10. Oppsummering

For 10-års perioden 2004 – 2014 har under halvparten av kullene avlsverdier som ligger over gjennomsnittet. Avl er oppdretteres ansvar og det må felles innsats til for å nå avlsmålene. Det betyr at flere Breton eiere må avle i henhold til intensjonene i avlsplanen. Man må velge å avstå fra å avle om hofter er for svake, gemyttet er for dårlig, eller jaktegenskaper og eksteriør ikke holder mål.

I avlsarbeidet er bruk av indekser avgjørende for å kunne ha kontroll med avlen og oppnå forventet framgang i de ulike egenskapene. God dokumentasjon og informasjon om hundene, et avlsopplegg, som innenfor gitte rammer ivaretar oppdretternes ønske om valgfrihet skal bidra til at NBK lykkes med å oppnå en avlsmessig fremgang for breton på alle de viktigste egenskapene.

Vårt felles mål er:

En liten, rasetyrisk, energisk, sunn og trivelig fuglehund.

Den skal være lettdressert, jakte i god kontakt med fører, og finne fugl oftere enn andre.